

Sygn. akt: I Cgg 20/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Barbara Przybylska
Protokolant:	protokolant sądowy Aleksandra Strumiłowska

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2015 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa A. P. (P.)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o naprawienie szkody

1. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 282 328,15 (dwieście osiemdziesiąt dwa tysiące trzysta dwadzieścia osiem i 15/100) złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty 210 000 (dwieście dziesięć tysięcy) złotych od dnia 19 sierpnia 2014 roku oraz od kwoty 72 328,15 (siedemdziesiąt dwa tysiące trzysta dwadzieścia osiem i 15/100) złotych od dnia 16 czerwca 2015 roku;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7 214 (siedem tysięcy dwieście czternaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 14 117 (czternaście tysięcy sto siedemnaście) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

SSO Barbara Przybylska

Sygn. akt I Cgg 20/14

UZASADNIENIE

Powódka A. P. wniosła w pozwie z dnia 1 sierpnia 2014 roku o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. w K. - Oddział KWK (...) w Z. na jej rzecz kwotę 210 000 zł tytułem szkód górniczych – wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wniosła także o zasądzenie zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Uzasadniając powódka wskazała, że jest właścicielką nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. zbudowanej budynkiem mieszkalnym i gospodarczym, która to nieruchomość jest położona w strefie oddziaływania zakładu górniczego pozwanej, co zaskutkowało ujawnieniem w 2014 roku znacznych szkód górniczych, zwłaszcza wychyleniem budynku z pionu, nierównościami i pochyleniem podłóg, spękaniem ścian, posadzek, tynków, nadproży, miejscowym zawilgoceniem pomieszczeń, zniekształceniem stolarki drzwiowej i okiennej.

Wskazała, że szkoda ma charakter dynamiczny, postępuje i powoduje uciążliwym korzystanie z nieruchomości. Zdaniem powódki stopień wychylenia budynku skutkuje koniecznością jego rektyfikacji. Zaznaczyła, że pomimo złożenia do pozwanej 12 czerwca 2014r. wniosku o naprawienie szkody poprzez wypłatę odszkodowania wraz z kosztami rozbiórki, pozwana nie przeprowadziła oględzin, w odpowiedzi udzieliła jedynie informacji o opracowaniu opinii geologiczno-górnicznej; nie doszło do zawarcia ugody.

Pozwana w odpowiedzi na pozew przyznała, że nieruchomość powódki położona jest w rejonie wpływów prowadzonej przez pozwaną eksploatacji górniczej. Wskazała, że co do rozmiaru szkody i sposobu jej naprawienia złoży odniesie się po dokonaniu ustaleń przez biegłego sądowego.

Pismem wniesionym w dniu 29 maja 2015 roku powódka rozszerzyła żądanie pozwu i wniosła o zasądzenie kwoty 282 328,15 zł tytułem odszkodowania, na które składa się:

- wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego wraz chodnikiem pomniejszona o stopień zużycia i powiększona o podatek VAT, wyliczona przez biegłego na 198 006 zł ,

- koszt rozbiórki budynku mieszkalnego powiększony o podatek VAT, co daje kwotę 80 527,90 zł ,

- odszkodowanie remontowe budynku gospodarczego w kwocie 3 794,25 zł wraz z podatkiem VAT

wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Na rozprawie w dniu 22 czerwca 2015r. pozwana podniosła, że bezsporna jest kwota odszkodowań za budynki, a sporne pozostają jedynie koszty rozbiórki. Wskazała, że byłaby skłonna uznać żądanie, gdyby powódka przedłożyła dokumenty świadczące o jej woli dokonania rozbiórki budynku. Podniosła, że wypłacenie odszkodowania z tytułu rozbiórki bez jej wykonania może w przyszłości spowodować zagrożenie powszechne, biorąc pod uwagę stan budynku i niepewność co do wykorzystania wypłaconych środków na ten cel.

Na rozprawie w dniu 19 sierpnia 2015 roku strona powodowa podtrzymała dotychczasowe stanowisko, zwłaszcza co do wliczenia kosztów rozbiórki do należnego odszkodowania za budynek mieszkalny.

Sąd ustalił:

Powódka A. P. jest właścicielką nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. zbudowanej budynkiem mieszkalnym, pochodzącym częściowo z 1938 roku, a częściowo (dobudówka) z 1963 roku oraz budynkiem gospodarczym. Nieruchomość ta leży w sferze oddziaływania zakłady górniczego pozwanej spółki, co jest okolicznością bezsporną. W maju 2014 roku ujawniły się szkody wywołane ruchem zakładu w postaci: spękania ścian, podłóg, przeciekającego dachu, spękania płytek, krzywych podłóg, spadków nawierzchni, uszkodzeń fundamentów, deformacji stolarki okiennej i drzwiowej, uciążliwości w korzystaniu z nieruchomości, w związku z czym powódka złożyła w dniu 12 czerwca 2014 roku wniosek do pozwanej o wypłatę odszkodowania wraz z kosztami rozbiórki. W odpowiedzi z dnia 7 lipca 2014 roku pozwana wskazała, że wniosek zostanie rozpatrzony po opracowaniu opinii górniczo – geologicznej. Do dnia złożenia pozwu pozwana nie przesłała do wiadomości powódki opinii ani propozycji ugody. Pomiędzy stronami nie doszło do żadnego porozumienia.

Pozwana prowadziła eksploatację górniczą w latach 1960 – 2014, w jej zasięgu znajdowała się nieruchomość powódki. Eksploatacja ta wywołała deformację terenu, a zaistniałe odkształcenia kwalifikują teren do III kategorii terenu górniczego. Aktualnie szkody pochodzenia górniczego w budynku, związane z działalnością pozwanej, to: wychylenie od 28,2 do 38,8 i 35,6 mm/m, zarysowania ścian na dylatacji pomiędzy częścią starą a nową, zarysowania ścian wewnętrznych na parterze i piętrze, pęknięcie i odpadanie tynku na elewacji. Głównym uszkodzeniem jest niedopuszczalne wychylenie budynku wynoszące 38,8 mm/m, należące do wychylenia o dużym stopniu uciążliwości, wykluczającego użytkowania budynku zgodnie z przeznaczeniem. Przy takim wychyleniu preferowane jest wykonanie rektyfikacji (w przypadku braku projektowanej eksploatacji górniczej) albo wypłata odszkodowania.

Pozwana zamierza kontynuować eksploatację górnictwem do 2020 roku, co skutkować będzie dalszą deformacją terenu. Powstałe odkształcenia będą kwalifikowały teren do II kategorii terenu górnictwa. Z powodu projektowanej eksploatacji górnictwem wykonanie rektyfikacji przed nią byłoby bezpodstawne z punktu widzenia technicznego i ekonomicznego. Eksploatacja w przyszłości mogłaby spowodować dalszą destabilizację podłoża, ponowne dalsze wychylenie bryły budynku i niewykluczoną następną rektyfikację budynku.

Koszt rektyfikacji z przewidzianymi remontami został wyliczony na 336 940 złotych. Przeciwno wykonaniu rektyfikacji przemawiają względy techniczne, zwłaszcza brak podpiwniczenia budynku (co generuje dodatkowe koszty ok. 40%), różne okresy budowy części budynku, różne pochylenie w stosunku do bryły budynku wynikające z wcześniejszego poziomowania podłogi, projektowana eksploatacja górnictwem, brak dylatacji pomiędzy starą i nowszą częścią budynku.

Z uwagi na bezpieczeństwo użytkowników, aspekty techniczne i ekonomiczne, właściwym sposobem przywrócenia stanu poprzedniego budynku mieszkalnego jest dokonanie jego rozbiórki, czego koszt to 80 527,90 zł oraz wypłata odszkodowania pieniężnego w wysokości aktualnej wartości technicznej budynku mieszkalnego wraz z chodnikiem, tj. kwoty 198 006 złotych. W zakresie budynku gospodarczego wskazane jest wykonanie remontu, czego koszt to 3 794,25 złotych. Wyliczone koszty stały się okolicznościami bezspornymi pomiędzy stronami.

(**dowody:** odpisy ksiąg wieczystych k. 13-19, wniosek o naprawienie szkód k. 10, korespondencja stron k. 11, 12, opinia górnictwo-geologiczna zlecona przez pozwaną k 42-45; opinia biegłego sądowego R. M. k. 249-294)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody. Dowodów z dokumentów żadna ze stron nie kwestionowała. Ustalając stan faktyczny, Sąd oparł się na opinii biegłego do spraw budownictwa, wyceny i kosztorysowania przy szacowaniu szkód górnictwem R. M., sporządzonej na okoliczność zakresu szkód pochodzenia górnictwem w budynku mieszkalnym i gospodarczym na nieruchomości powódki, zakresu, sposobu i kosztów ich naprawy, wartości odtworzeniowej obiektów przy uwzględnieniu zużycia naturalnego wraz z kosztami rozbiórki - z uwzględnieniem prac rozbiórkowych podziemnej części obiektów, ewentualnie - o ile nieruchomość nie kwalifikuje się do jednorazowego odszkodowania - czy przy uwzględnieniu proponowanego sposobu naprawy istniejących szkód górnictwem nastąpi utrata wartości rynkowej obiektów i w jakiej wysokości. Sporządzona opinia została uznana za rzetelną, spójną, logiczną, a jej wnioski zostały poparte stosownymi wyliczeniami i kosztorysami. Opinia została wykonana zgodnie ze zleceniem Sądu. Żadna ze stron nie zakwestionowała opinii, w szczególności wyliczeń i kosztorysów wykonanych przez biegłego, które stały się okolicznościami niespornymi; treść oraz wnioski opinii nie budziły zatem zastrzeżeń ani żadnych wątpliwości.

Sąd nie wziął pod uwagę pierwszej opinii sporządzonej przez biegłego J. N. (k. 59-69, k. 93-95), gdyż została sporządzona niezgodnie ze zleceniem, była niepełna i nieprecyzyjna, w szczególności nie zawierała inwentaryzacji oraz kosztorysu wyceny wartości odtworzeniowej budynku mieszkalnego i gospodarczego ani kosztorysu wyceny remontu tych budynków. Brak było w rzeczony opinii szczegółowych wyliczeń i uzasadnienia, z których jasno wynikałyby jej wnioski, w związku z czym okazała się bezużyteczna dla rozstrzygnięcia i jako taka została pominięta.

Sąd zważył:

W przedmiotowej sprawie zdarzenie wywołujące szkodę powstało jeszcze przed wejściem w życie nowej ustawy Prawo geologiczne i górnictwo, gdyż eksploatacja trwała w latach od 1960 – 2014. Ze względu na okres powstania szkód podstawę żądania pozwu stanowi art. 91 ust.1 w zw. z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnictwo (t. jedn. Dz. U. Z 2005 r. Nr 228 poz. 1974 z późn. zm.). Zgodnie z uchwałą podjętą przez Sąd Najwyższy w dniu 22 listopada 2013r. w sprawie o sygn. III CZP 75/13 do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górnictwem, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 roku stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnictwo.

Zgodnie z art. 91 ust. 1 ww. ustawy właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górnictwem, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia

wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy. Artykuł 94 ustawy stanowi, że naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego. W myśl art. 95 ust. 1, jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania.

Przesłankami odpowiedzialności przedsiębiorcy górniczego za szkody górnicze są wystąpienie szkody oraz związek przyczynowy między szkodą a ruchem zakładu.

Poza sporem w niniejszej sprawie był fakt podlegania nieruchomości powódki wpływom górniczym oraz powstania w związku z nimi szkód w budynkach, zaistniały zatem przesłanki odpowiedzialności pozwanej na podstawie powyższych przepisów. Niekwestionowane były także dokonane przez biegłego wyliczenia wartości należnego odszkodowania oraz doliczenie do nich 23% podatku VAT. Pozwana nie zakwestionowała okoliczności, że właściwym sposobem przywrócenia stanu poprzedniego budynku mieszkalnego jest dokonanie rozbiórki budynku mieszkalnego, czego koszt to 80 527,90 zł oraz wypłata odszkodowania pieniężnego w wysokości aktualnej wartości technicznej budynku mieszkalnego wraz z chodnikiem, tj. 198 006 zł oraz wykonanie remontu budynku gospodarczego (koszty 3 794,25 zł). Za takim sposobem naprawy szkód górniczych przemawia uwagi bezpieczeństwo użytkowników, aspekty techniczne i ekonomiczne.

Pozwana kwestionowała jedynie wliczenie do odszkodowania kosztów rozbiórki budynku, podnosząc że powódka nie przedstawiła żadnych dokumentów świadczących, iż rzeczywiście nosi się z zamiarem dokonania rozbiórki, zwłaszcza decyzji administracyjnej. O ile w ocenie Sądu wliczenie kosztów rozbiórki do odszkodowania nie jest kwestią z góry przesądzoną ani automatyczną, to w okolicznościach niniejszej sprawy - biorąc pod uwagę powodujący zagrożenie dla mieszkańców zakres szkód górniczych w budynku mieszkalnym, zwłaszcza znaczny stopień jego wychylenia (do 38,8 mm/m), spowodowane tym nie tylko uciążliwości w korzystaniu z niego, ale wręcz niebezpieczeństwo w razie dalszego użytkowania, to rozbiórka staje się immanentnym elementem szkody poniesionej przez stronę powodową. Skoro dowody zebrane w sprawie świadczą jednoznacznie o niemożności korzystania z budynku zgodnie z przeznaczeniem i konieczności rozbiórki, to brak stosownej decyzji administracyjnej nie wpływa na tę ocenę. Zarzuty pozwanej, że powódka nie wykazała zamiaru rozbiórki nie mają więc znaczenia dla oceny zasadności roszczenia w tym zakresie, zwłaszcza że po zaspokojeniu roszczeń odszkodowawczych przez pozwaną odpowiedzialność związana z dalszym użytkowaniem budynku i ewentualnym niedokonaniem rozbiórki przejdzie już na powódkę.

Konkludując, wobec zgodnego stanowiska stron zarówno co do zasady odpowiedzialności, jak i wysokości należnego odszkodowania, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 282 328,15 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 210 000 zł od dnia 19 sierpnia 2014 roku – tj. od dnia zgłoszenia tegoż żądania w pozwie oraz od kwoty 72 328,15 zł od dnia 16 czerwca 2015 roku, tj. od dnia rozszerzenia powództwa o tę kwotę.

Na zasadzie art. 98 kpc zasądzono od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7 214 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, biorąc pod uwagę fakt, że powódka wygrała sprawę w całości. Ponadto nakazano pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 14 117 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu. Koszty wynagrodzeń biegłych za opinie zostały w całości pokryte z zaliczek wpłaconych przez pozwaną.

SSO Barbara Przybylska